

Körömvirág (*Calendula officinalis*)

- szárm.: Földközi-tenger vidéke, NY-Ázsia,
- meleg- és fényigényes, **szárazságtűrő**,
- egyéves, lágyszárú.

- **Drog:**
virágzat (*Calendulae flos*),

- **Hatóanyag:**
flavonoidok,
karotinoidok,
szaponinok,
illóolaj,
nyálkaanyag,
E-vitamin.

• **Farmakológiai hatás:**

hámosító, sejtvédő, gyulladáscsökkentő, immunstimulálás, antibiotikus, baktericid, vírusölő,

• **Felhasználás:**

tea (gyomor-, bélfekély),

kenőcs,

dísznövény,

festőnövény,

biokertészet (gyökérváladék nematódák ellen, növénykivonat csigaölő).

Körömvirág – termesztés (1 év)

- **Elővetemény:** nem igényes rá,
- **Talajelőkészítés:** őszi szántás, ülepedett magágy,
- **Tápanyag-utánpótlás:**
P: K= 60-80 : 80-100 kg/ha,
később fejtrágya, ill. vágás után **N=** 40-60 kg/ha

• **Szaporítás:** helyrevetés

vetésidő: márc.

sortáv: 40-50 cm

vetésmélység: 2-3 cm

vetőmagszükséglet: 6-10 kg/ha

• **Ápolás:**

tőszám-beállítás (5-8 cm sortáv),

sorközművelés, gyomirtás,

öntözés,

állomány „felújítása” (visszavágás 8-10 cm-re + fejtrágya + öntözés (júl.v. -aug.),

• **Növényvédelem:** körömvirág-lisztharmat

(*Sphaerotheca fuliginea*), entilómás levélfoltosság (*Entyloma calendulae*), rozsda (*Puccinia xanthii*) ellen,

• **Betakarítás:** május végétől folyamatosan, 3-4 naponként, teljesen kinyílt virágzatok,

• **Elsődleges feldolgozás:**

szárítás: szellős, árnyékos helyen, 1 rétegben vagy műszárító 35- 40°C,

• **Hozam:**

1-2 t/ha száraz virágzat vagy

350-400 kg/ha száraz nyeltes virág.

Tárkony (*Artemisia dracunculus*)

- szárm.: É-, Kelet- és Közép-Ázsia,
- fény-, meleg- és vízigényes**, fagyűrő,
- évelő, lágyszárú,
- francia tárkony**
(*A. dracunculus*)
- orosz tárkony**
(*A. dracunculus* var. *redowsky*)

• **Drog:**

herba (*Dracunculi herba*),
illóolaj (*Dracunculi aetheroleum*),

• **Hatóanyag:**

illóolaj 0,5-2,8% (esztragnol, α -, β -pinén, kamfén)
cseranyag,
keserűanyag,

• **Farmakológiai hatás:**

étvágyserkentő, emésztésjavító, enyhén
vényomáscsökkentő,

• **Felhasználás:**

fűszer,
(illatszeripar).

Tárkony - termesztés (4-5 év)

- Elővetemény:** évelő gyomoktól mentes talajt hagyjon hátra,
- Talajelőkészítés:** őszi szántás, tavaszi fogasolás v. kombinátorozás,
- Tápanyag-utánpótlás: tápanyagigényes,**
telepítés előtt **szervestrágya (40-45 t/ha) + P : K = 80-100 : 120-130 kg/ha,**
fejtrágyázás: **N: 140-150kg/ha**
(2/3 hajtásfejlődés megindulásakor, 1/3 első vágás után),

• **Szaporítás:**

tősarj
tőosztás

• **Telepítés:**

gyökeres tősarjjal,
kiültetés: máj.- jún.
tenyészterület: 60 x 40 cm
szaporítóanyag-szükséglet: 40-45 ezer db/ha
alapos beöntözés (2-3 x)

- Ápolás:** sorközművelés, gyomirtás, öntözés,
- Növényvédelem:**
tárkonyrozda (*Puccinia dracunculina*),
- Betakarítás:** 1. év: 1x , 2. évtől 2(-3)x,
vágási magasság: 7-8 cm,
herba: virágzás előtt (jún. k., júl. v., szept.)
illóolaj: virágzás kezdetén (júl. k.-v., szept. k.-v.)
géppel v. kézzel,

• **Elsődleges feldolgozás:**

szárítás: árnyékos, szellős helyen v.
műszárítóban 40°C, morzsolás,
illóolaj-lepárlás,

• **Hozam:**

1. év: 3,5-5 t/ha zöldhozam, 5-8 kg/ha illóolaj,
2. évtől: 15-20 t/ha zöldhozam →
2-2,5 t/ha száraz drog, 25-30 kg/ha illóolaj.

Kasvirágfajok (*Echinacea* spp.)

- szárm.: É-Amerika,
- évelő**, lágyszárúak,
- fény- és melegkedvelők**, fagytűrők,
- bíbor kasvirág vízigényes, másik két faj szárazságtűrő.

	<i>E. purpurea</i>	<i>E. angustifolia</i>	<i>E. pallida</i>
Növ.mag.	80 – 150 cm	40 – 60 cm	60 – 90 cm
Gyökér	rostszerű oldalgyökerek, rövid gyöktörzs	több, karóyszerű oldalgyökér, függ. gyöktörzs	erőteljes, karóyszerű oldalgyökér, függ. gyöktörzs
Szár	erősen elágazó, serteszörös, antociános	elágazás nélküli	2-3 elágazás, serteszörös, antociános
Levél	széles lándzsás, (7-12 cm) serteszörös	hosszúak lándzsás, (1-2,5 cm) serteszörös	hosszúak lándzsás, (1-3,5 cm) serteszörös
Virág (nyelves)	4-6 cm 0,5-0,6 cm kissé lefelé álló	2-3,5 cm 0,3-0,8 cm lefelé állók	4-9 cm 0,5-0,8 cm erősen lefelé állók
Termés	négyszögletes, szürkésbarna	négyszögletes, szürkésbarna	négyszögletes, szürkésbarna

• **Drog:**

herba (*Echinaceae purpureae herba*,
Echinaceae angustifoliae herba,
Echinaceae pallidae herba)

gyökér (*Echinaceae purpureae radix*,
Echinaceae angustifoliae radix,
Echinaceae pallidae radix),

• **Hatóanyag:**

kávésavszármazékok (cikóriasav, echinakozid),
alkilamidok,
poliszacharidok,
illóolaj (humulén, kariofillén),
flavonoidok.

• **Farmakológiai hatás:**

immunstimuláns, antivirális, baktericid,
külsőleg hámosító, gyulladáscsökkentő,

• **Felhasználás:**

immunstimuláns,
külsőleg: nehezen gyógyuló sebek kezelésére.

Kasvirág – termesztés (2-3 év)

- Elővetemény:** korán lekerülő, jól trágyázott legyen,
- Talajelőkészítés:** őszi mélyszántás, tavaszi fogasolás v. kombinátorozás,
- Tápanyag-utánpótlás: tápanyagigényes**,
telepítés előtt **szervestrágya** (30 t/ha) +
P: K = 60-80 : 60-80 kg/ha
később fejtrágyázás: **N: 30-40 kg/ha**,

• **Szaporítás:**

tőosztás

palántanevelés

helye: fűtetlen fólia vagy szabadágy
vetés: márc. e.-k. márc.- ápr.
kiült.: máj. k.-v. szept. k.- okt. e.

vetési sortáv: 20-25 cm
vetésmélység: 1,5-2 cm

- **Telepítés:**

kiültetés: máj. k.-v. vagy szept. v.- okt. e.

tenyészterület: 40-60 x 25-30 cm

alapos beöntözés (2-3 x)

- **Ápolás:** sorközművelés, gyomirtás, (öntözés)

- **Növényvédelem:**

ritkán lisztharmat (*Erysiphae cichoracearum*),
levéltetvek (*Aphis* spp.)

- **Betakarítás:**

herba: teljes virágzásban (évente 1x),
kaszálvarakodóval,

gyökér: 2-3. évben, ősszel (okt.),
kormánylemez nélküli ekével,

- **Elsődleges feldolgozás:**

friss présnedv: kéméletes hőkezelés,

herba: szárítás 40-50°C,

gyökér: mosás, darabolás, szárítás 40-50°C,

- **Hozam:** (2. évtől)

E. purpurea:

3-5 t/ha herba, 1,5-2,5 t/ha gyökér,

E. angustifolia, *E. pallida*:

1,5-3 t/ha herba, 0,7- 1,5 t/ha gyökér.